

УДК 371.31 (38)

**ІНТЕРАКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ УЧНІВ
НА ЗАНЯТТЯХ «ТЕХНОЛОГІЙ» (СТАРША ШКОЛА)**

Соловей Ірина

Науковий керівник: кандидат пед. наук, доцент Абрамова О.В.

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна*

У статті розкрито необхідність використання інтерактиву на заняттях з Технологій у старшій школі. Звернута увага на педагогічну взаємодію, взаємовплив учасників педагогічного процесу через призму власної індивідуальності, особистого досвіду життєдіяльності. Інтерактивна педагогічна взаємодія характеризується високим ступенем інтенсивності спілкування її учасників, їхньої комунікації, обміну діяльністю, зміною і різноманітністю її видів, форм і прийомів, цілеспрямованою рефлексією учасниками своєї діяльності і взаємодії, що відбулася.

Ключові слова: інтерактив, інтерактивне навчання, педагогічна взаємодія, інтерактивна взаємодія учнів, урок технологій.

Application of technical means of interactive education at technical education

I. Solovey

Scientific supervisor: Candidate of pedagogical sciences, associate professor Abramova O.V.

*The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Kropyvnytsky,
Ukraine*

In article need of use of an interactives on Technologies in high school is disclosed. The attention to pedagogical interaction, interference of participants of pedagogical process through a prism of own identity, personal experience of activity is paid. Interactive pedagogical interaction is characterized by high degree of intensity of communication of its participants, their communication, exchange of activity, change and a variety of her types, forms and receptions, a purposeful reflection participants of the activity and the taken place interaction.

Key word: interactive technologies, interactive forms and methods, technology.

Постановка проблеми. В сучасних умовах важливою вимогою суспільства до особистості виступають набуття певних вмінь та навичок, що сприяють розвитку та самореалізації особистості. На заняттях технологій

велика увага приділяється розвитку творчої особистості, критичного мислення, умінню розв'язувати винахідницькі завдання. Усе це значною мірою, вирішується через впровадження інтерактивних технологій, які є своєрідною формою організації навчання у взаємодії.

Аналіз актуальних досліджень. Для України інтерактивне навчання не є зовсім новим. Деякі елементи інтерактиву використовувалися ще на початку ХХ століття й були поширені в педагогіці та практиці у 1920-ті роки, за часів масштабного реформування освіти. Подальшу розробку елементів інтерактивного навчання можна спостерігати у теорії розвивального навчання Г. Альтшуллера, у працях В. Сухомлинського, у творчості вчителів-новаторів Ш. Амонашвілі, В. Шаталова, І. Волкова, Є. Ільїна, С. Лисенкової та ін. Нині у напрямку дослідження та вдосконалення інтерактивних методів навчання активно працюють такі українські педагоги як А. Гін, І. Дичківська, І. Зязюн, М. Кларін, С. Крамаренко, О. Пехота, І. Підласий, Л. Пироженко, Н. Побірченко, О. Пометун, Г. Сиротенко, Г. Тяскайло та ін.

Зокрема, застосування інтерактивних педагогічних технологій у трудовому навчанні досліджували українські педагоги: О. Коберник, В. Сидоренко, Н. Слюсаренко, М. Пелагейченко, Г. Терещук та інші.

Незважаючи на достатню увагу в педагогічній та методичній літературі до інтерактивного навчання, розробка інтерактивних вправ та застосування інтерактивної взаємодії на уроках Технологій для учнів старшої школи залишаються завжди актуальними.

Мета статті: визначення сутності інтерактивного навчання та особливостей інтерактивної взаємодії учнів на заняттях із Технологій.

При написанні статті застосовано теоретичні та емпіричні **методи дослідження:** аналіз, синтез та систематизація джерел інформації й досліджень науковців для визначення основних понять із досліджуваної

тематики; опис, пояснення при викладі основного матеріалу статті; порівняння та узагальнення при формулюванні висновків.

Інтерактив – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, одним із завдань якої є створення комфортних умов навчання, за яких кожен учасник процесу відчуває свою інтелектуальну спроможність. Інтерактивне навчання – це насамперед діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія педагога та студента. «Інтерактивний» означає здатність взаємодіяти в процесі бесіди, діалогу з чимось (комп'ютером) або кимось (людиною) [4].

Якщо поглянути з об'єктивної сторони, то ні для кого вже не є таємницею, що інтерес до знань в учнів зменшується. З метою успішного розв'язання даної проблеми, у навчально-виховному процесі необхідно впроваджувати інтерактивні методи роботи, які активізують розумову діяльність учнів, розвиваючи їх творче мислення, вміння спілкуватися та розмірковувати і приймати рішення. Недаремно саме таку велику увагу приділяють педагоги вивченню питання ефективності застосування різноманітних форм і методів роботи у навчально-виховному процесі, які б забезпечили засвоєння учнями навчального матеріалу. Насамперед, важливим освітнім завданням сучасного педагога є спрямування роботи на розумовий розвиток учнів, що буде забезпечувати формування їх творчих здібностей, здатність та вміння знаходити нові шляхи для розв'язання практичних завдань, уміло застосовувати набуті знання у своїй майбутній діяльності. Оскільки інтерактив це, насамперед, практичне навчання, тоді застосування інтерактиву на уроках Технологій значно збільшує відсоток засвоєння інформації, дозволяє найповніше враховувати вікові особливості, інтереси, нахили, здібності кожного учня [3, 159]. За умови вмілого впровадження інтерактивних методів навчання в сучасний навчальний процес, кожен із учнів буде намагатись робити індивідуальний внесок, відбуватиметься обмін знаннями, ідеями.

Дослідники О. Коберник та Г. Терещук у своїй праці вказують на необхідність залучати учнів до інтерактивної практики на заняттях теоретичного спрямування, «що дасть змогу учителю інтенсифікувати процес засвоєння учнями теоретичного матеріалу, забезпечити утворення вмінь високого рівня» [3, 162]. Впровадження у навчання інтерактивних технологій потребує від учителя розуміння суті даної моделі навчання, уміння старанно планувати свою роботу з учнями, значної кількості часу, особливо на початкових етапах впровадження його елементів. Учитель виступає як рівноправний партнер учнів, який виконує організаційні та консультаційні функції.

На уроках із Технологій у старшій школі впроваджують такі засоби активізації творчого та критичного мислення учнів, як системи пізнавальних і творчих завдань, застосування різних прийомів співробітництва і навчального діалогу, групової (роботу в малих групах й парах) та індивідуальної роботи, інтерактивні технології колективно-групового навчання («Мозковий штурм» й «Навчаючи-учусь»), технології прийняття рішень (ТРВЗ й «Дерево рішень»), технології опрацювання дискусійних питань («Займи позицію») та інші [1, 230].

Наведемо приклад застосування інтерактивних вправ на уроці технологій. При вивченні теми «Технологія машинних операцій» (технологічний профіль, спеціалізація «Швейна справа», 10-11 кл.) після викладення нового матеріалу, для кращого закріплення нового матеріалу, учням пропонується провести вправу «Мікрофон». Для цього, учні кидають один одному тенісний м'ячик й по черзі (той у кого м'ячик у руках) називають машинні шви. Вчитель першим називає групу швів (з'єднувальні, крайові, оздоблювальні) та передає м'яча учням. Далі кожен учасник має спочатку назвати будь-який шов, який входить до вказаної групи машинних швів, а потім назвати групу швів із якої наступний учень знову вкаже назву шву. Хто не може назвати шов або називає вже

вказаний передає «мікрофон» далі та вибуває з гри. Гра завершується коли назвали усі шви або коли залишається у грі один учень.

Інтерактивну технологію «Мікрофон» можна віднести до технології загально групового обговорення, вона дає змогу кожному учневі сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію, якщо хтось висловлюється, інші не можуть говорити або викрикувати з місця. Ця технологія дозволяє набути учневі навичок, які необхідні для спілкування та співпраці, висловлювання думок допомагає відчути особисті можливості та зміцнити їх.

Застосування інтерактивного навчання на уроках Технологій, дає можливість учням: у повному обсязі аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу та зробити засвоєння знань більш простим; навчитись сформулювати власну думку, правильно виражати та вміло доводити власну точку зору й аргументовано вміти дискутувати; навчитись вислуховувати іншу людину, поважати її суб'єктивну думку; моделювати різні життєві ситуації, збагачувати власний досвід через включення функції моделювання; вчитись будувати конструктивні стосунки в класі, уникати конфліктів, а якщо вони вже стались, то вміло розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу та консенсусу; розвивати навички самостійної роботи.

Ключовим поняттям, що визначає сутність інтерактивних методів, є взаємодія. Взаємодія розуміється як безпосередня міжособистісна комунікація, найважливішою особливістю якої визнається здатність людини «приймати роль іншого», уявляти, як її сприймає партнер по спілкуванню або група, і відповідно інтерпретувати ситуацію і конструювати власні дії. Педагогічна взаємодія – це обмін діяльністю між вчителем і учнями, в якому діяльність одного обумовлює діяльність інших [2, 64].

Педагогічна взаємодія є процесом спільної діяльності вчителя і учнів, атрибутами якого є: присутність учасників в єдиному часі і просторі,

що створює можливість особистого контакту між ними; наявність спільної мети, очікуваного результату діяльності, який відповідає інтересам усіх і сприяє реалізації потреб кожного; планування, контроль, корекція і координація дій; розподіл єдиного процесу співпраці, спільної діяльності між учасниками; виникнення міжособистісних відносин [5].

Застосування інтерактивної взаємодії учнів на заняттях з Технологій у старшій школі значно поліпшує якість знань, підвищує сприйняття навчального матеріалу та сприяє виробленню лідерських якостей за допомогою яких кожен учень буде намагатись робити індивідуальний внесок у вирішенні проблем навчального процесу. Усю свою педагогічну діяльність учителю необхідно спрямовувати на формування творчої особистості, виховувати особистість. Така особистість в зрілому віці буде здатна творчо засвоювати знання і застосовувати їх на практиці, важливо тільки вміло направити її для досягнення поставлених навчальних цілей. Основне для кожного вчителя – не боятися пробувати щось нове, і, звичайно, постійно вчитися разом із учнями.

Висновки. Отже, інтерактивні методи – це посилена педагогічна взаємодія, взаємовплив учасників педагогічного процесу через призму власної індивідуальності, особистого досвіду життєдіяльності. Інтерактивна педагогічна взаємодія характеризується високим ступенем інтенсивності спілкування її учасників, їхньої комунікації, обміну діяльністю, зміною і різноманітністю її видів, форм і прийомів, цілеспрямованою рефлексією учасниками своєї діяльності й взаємодії, що відбулася.

Список літератури

1. Гур'янова О.В. Активізація творчого мислення особистості при застосуванні нових технологій розвитку / О.В. Гур'янова. // II Міжнародна наукова конференція: соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи, м. Харків, ХДАДМ / збірник матеріалів. – Х.: ХДАДМ, 2010. – С. 229–231.

2. Гур'янова О.В. Використання творчої педагогічної взаємодії на заняттях із технологій./ О.В. Гур'янова. // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. – Бердянськ: БДПУ, 2011. – № 3. – С. 63–68.

3. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні/ [Заг. ред. О.М. Коберника, Г.В. Терещука]. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – 212 с.

4. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посібник / [Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко]. – К.: АПН, 2002. – 136 с.

5. Сиротенко Г.О. Сучасний урок; інтерактивні технології навчання. / Г.О. Сиротенко. Х.: Основа, 2003. 80 с.